

ΑΡΧΗ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΔΕΔΟΜΕΝΩΝ
ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΥ ΧΑΡΑΚΤΗΡΑ

Αθήνα, 29-06-2016

Αριθ. Πρωτ.: Γ/ΕΞ/840-4/29-06-2016

ΓΝΩΜΟΛΟΓΗΣΗ 5/2016

Η Αρχή Προστασίας Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα συνεδρίασε στην έδρα της, μετά από πρόσκληση του Προέδρου της, την 23-6-2016 και ώρα 12:30, σε συνέχεια των από 7-6-2016 και 14-6-2016 συνεδριάσεων, προκειμένου να εξετάσει την υπόθεση που αναφέρεται στο ιστορικό της παρούσας. Παρέστησαν οι Πέτρος Χριστόφορος, Πρόεδρος, και τα μέλη, Λεωνίδα Κοτσαλής, Δημήτριος Μπριόλας, Αντώνιος Συμβώνης, Κωνσταντίνος Χριστοδούλου και Πέτρος Τσαντίλας, ως εισηγητής, και το αναπληρωματικό μέλος Γρηγόρης Λαζαράκος σε αναπλήρωση του τακτικού μέλους Αναστασίου-Ιωάννη Μεταξά ο οποίος αν και εκλήθη νομίμως, δεν παρέστη λόγω κωλύματος. Παρόντες χωρίς δικαίωμα ψήφου ήταν ο Φίλιππος Μίτλεττον, προϊστάμενος του τμήματος ελεγκτών - δικηγόρος, ως βοηθός εισηγητής και η Ειρήνη Παπαγεωργοπούλου, υπάλληλος του τμήματος διοικητικών και οικονομικών υποθέσεων, ως γραμματέας.

Στη συνεδρίαση της 7-6-2016 είχαν κληθεί με τις με αρ. πρωτ. Γ/ΕΞ/840-1/30-5-2016, και Γ/ΕΞ/840-2/30-5-2016 κλήσεις, αντίστοιχα, εκπρόσωποι του ΣΦΕΕ και του ΙΣΑ, λόγω όμως της αποχής των δικηγόρων, οι πληρεξούσιοι δικηγόροι των κληθέντων φορέων ζήτησαν την αναβολή της συνεδρίασης η οποία έγινε δεκτή και η συνεδρίαση αναβλήθηκε για την 14-6-2016. Κατά την ημερομηνία αυτή ο ΣΦΕΕ παρέστη διά του Μιχάλη Χειμώνα, Γενικού Διευθυντού και των πληρεξουσίων δικηγόρων

Ν.Κ.Αλιβιζάτου και Δήμητρας Λεμπέση, οι οποίοι είχαν λάβει άδεια παράστασης από τον Δικηγορικό Σύλλογο Αθηνών και ο ΙΣΑ παρέστη διά του Αχιλλέα Ρέντη, μέλους του Διοικητικού Συμβουλίου και της πληρεξουσίου δικηγόρου Ελένης Παπαευαγγέλου, η οποία είχε λάβει άδεια παράστασης από τον Δικηγορικό Σύλλογο Αθηνών . Στη συνέχεια οι δύο πλευρές έλαβαν προθεσμία και κατέθεσαν ο μεν ΣΦΕΕ τα με αρ. πρωτ. Γ/ΕΙΣ/3792/14-6-2016 και Γ/ΕΙΣ/3874/17-6-2016 ο δε ΙΣΑ τα με αρ. πρωτ. Γ/ΕΙΣ/3795/14-6-2016 και Γ/ΕΙΣ/3884/17-6-2016 σχετικά υπομνήματα και συμπληρωματικά υπομνήματα αντίστοιχα.

Η Αρχή έλαβε υπόψη της τα παρακάτω:

Με το από 10-2-2016 (αρ. πρωτ. Αρχής Γ/ΕΙΣ/840/11-2-2016) έγγραφό του ο Σύνδεσμος Φαρμακευτικών Επιχειρήσεων Ελλάδος (ΣΦΕΕ) ζητεί από την Αρχή οδηγίες, στο πλαίσιο των αρμοδιοτήτων της του άρθρου 19 του ν. 2472/1997, σχετικά με τη διαδικασία εφαρμογής της διάταξης του άρθρου 66 παρ. 7 του ν. 4316/2014.

Περαιτέρω ο Εθνικός Οργανισμός Φαρμάκων με το με αρ. πρωτ. 49176/15-6-2016 (αρ. πρωτ. Αρχής Γ/ΕΙΣ/3808/15-6-2016) έγγραφο θέτει προς την Αρχή ερωτήματα ως προς την εφαρμογή εκ μέρους του της ως άνω διάταξης του άρθρου 66 παρ. 7 του ν. 4316/2014. Συγκεκριμένα ερωτά:

- α) Ποια η έκταση των δημοσιοποιήσιμων στοιχείων από πλευράς ληπτών των παροχών και ειδικότερα εάν εκτός των στοιχείων ταυτοποίησης των επαγγελματιών υγείας, πρέπει να αναρτάται ο ΑΦΜ και ο ΑΜΚΑ αυτών;
- β) Ποιος ο χρόνος διατήρησης των δημοσιοποιήσιμων στοιχείων;
- γ) Ποιος είναι ο υπεύθυνος επεξεργασίας και ειδικότερα αν ο ΕΟΦ θεωρείται υπεύθυνος επεξεργασίας.

Σημειωτέον ότι ο Ιατρικός Σύλλογος Αθηνών (ΙΣΑ) με το με αρ. πρωτ. 2510/26-3-2015 (αρ. πρωτ. Αρχής Γ/ΕΙΣ/2004/30-3-2015) έγγραφό του είχε αναπτύξει τις επιφυλάξεις του ως προς τη συμβατότητα της διάταξης του άρθρου 66 παρ. 7 του ν. 4316/2014 με τις

διατάξεις του ν. 2472/1997.

Σχετικά, ο ΣΦΕΕ υπέβαλε στην Αρχή την από 12-11-2015 γνωμοδότηση του Καθηγητή Νομικής Σχολής Πανεπιστημίου Αθηνών Ν.Κ.Αλιβιζάτου και το από 23-2-2016 Σημείωμα του δικηγόρου Βαγγέλη Μάλλιου.

Ο ΙΣΑ υπέβαλε στην Αρχή το από 28-12-2015 Γνωμοδοτικό σημείωμα της Καθηγήτριας Νομικής Σχολής Πανεπιστημίου Αθηνών Γλυκερίας Σιούτη.

Σχετική υποχρέωση δημοσιοποίησης χωρίς τη συγκατάθεση των υποκειμένων θεσπίζεται επίσης στο Κεφ. Β του Κώδικα Δεοντολογίας του ΣΦΕΕ ο οποίος έχει εναρμονιστεί με την αντίστοιχη υποχρέωση που προβλέπεται στο άρθρο 1 του Κώδικα Δεοντολογίας της Ευρωπαϊκής Ομοσπονδίας Φαρμακευτικών Επιχειρήσεων και Ενώσεων (European Federation of Pharmaceutical Industries and Associations – EFPIA).

Τέλος, η Οδηγία της 15-11-2014 της Μόνιμης Επιτροπής Ευρωπαίων Ιατρών (Comité Permanent des Médecins Européens – CPME) *«για τη διαφάνεια των σχέσεων μεταξύ ιατρών και βιομηχανίας υγείας»* όπου ορίζονται οι αρχές δεοντολογίας που πρέπει να διέπουν αυτές τις σχέσεις και τονίζεται η ιδιαίτερη σημασία της διαφάνειας στις σχέσεις μεταξύ ιατρών και βιομηχανίας υγείας, χωρίς πάντως να γίνεται αναφορά σε υποχρέωση δημοσιοποίησης.

Η Αρχή, μετά από εξέταση όλων των στοιχείων του φακέλου, αφού άκουσε τον εισηγητή και τον βοηθό εισηγητή, ο οποίος στη συνέχεια αποχώρησαν, και κατόπιν διεξοδικής συζήτησης,

ΕΞΕΛΩΣΕ ΤΗΝ ΑΚΟΛΟΥΘΗ ΓΝΩΜΟΔΟΤΗΣΗ

Το άρθρο 10 παρ. 1 του Κώδικα Ιατρικής Δεοντολογίας (ν. 3418/2005) ορίζει ότι «ο

ιατρός έχει υποχρέωση συνεχιζόμενης διά βίου εκπαίδευσης και ενημέρωσης σχετικά με τις εξελίξεις της ιατρικής επιστήμης και της ειδικότητάς του».

Το άρθρο 66 παρ. 7 του ν. 4316/2014 ορίζει τα εξής:

«α. Υποχρέωση Δημοσιοποίησης

Κάθε Φαρμακευτική Επιχείρηση οφείλει να δημοσιοποιεί ονομαστικά στην ιστοσελίδα της και στην ειδική ιστοσελίδα του ΕΟΦ, το αργότερο εντός έξι μηνών από το κλείσιμο εκάστου ημερολογιακού έτους, κάθε παροχή που χορηγεί προς τρίτους Επαγγελματίες Υγείας και Επιστημονικούς Υγειονομικούς Φορείς, ενδεικτικά και όχι περιοριστικά, δωρεές, χορηγίες, κόστος εγγραφής σε συνέδρια και εκδηλώσεις επιστημονικής ενημέρωσης της ιατρικής κοινότητας, όπως αυτές ορίζονται ειδικότερα στις εκάστοτε εγκυκλίους του ΕΟΦ, έξοδα μετάβασης και διαμονής ως και κάθε άλλη παροχή βάσει σύμβασης ή από ελευθεριότητα, αναφορικά με την προώθηση των συνταγογραφούμενων φαρμάκων. Οι παροχές οι οποίες αφορούν σε δραστηριότητες Έρευνας και Ανάπτυξης, καθώς και σε μη παρεμβατικές μελέτες (με ή χωρίς φάρμακο) θα δημοσιοποιούνται συγκεντρωτικά από κάθε φαρμακευτική επιχείρηση. Ρητώς εξαιρούνται από την υποχρέωση δημοσιοποίησης τα κόστη από τις έρευνες αγοράς, τα γεύματα και τα ποτά, καθώς και αντικείμενα αμελητέας αξίας εφαρμογών ιατρικής και εκπαιδευτικής χρήσης, που συνδέονται άμεσα με τη διεξαγωγή της καθημερινής ιατρικής πρακτικής των Επαγγελματιών Υγείας και των Επιστημονικών Υγειονομικών Φορέων, σύμφωνα με το άρθρο 126 παρ. 1 της υπουργικής απόφασης ΔΥΓ3α /ΓΠ 3221/2013 (Β' 1049). Ως αμελητέα αξία εννοείται κάθε αντικείμενο η αξία του οποίου δεν υπερβαίνει το συνολικό ποσό των δεκαπέντε (15) ευρώ συμπεριλαμβανομένου του ΦΠΑ. Σύμφωνα με τις διατάξεις της Υ6α/28403/01/27.5.2002 κοινής απόφασης των Υπουργών Οικονομίας και Οικονομικών, Ανάπτυξης και Υγείας και Πρόνοιας, η οποία εκδόθηκε κατ' εξουσιοδότηση της παρ. 1 του άρθρου 49 του ν. 2519/1997 «Ανάπτυξη και Εκσυγχρονισμός του Εθνικού Συστήματος Υγείας, οργάνωση των υγειονομικών υπηρεσιών, ρυθμίσεις για το φάρμακο», όπως αυτή τροποποιήθηκε και ισχύει με την Υ6α/ οικ. 121863/11.12.2002 κοινή απόφαση των ιδίων Υπουργών, οι ενταύθα ειδικώς οριζόμενες δαπάνες εκπίπτουν από τα ακαθάριστα έσοδα των φαρμακευτικών εταιρειών.

β. Κυρώσεις

Η εποπτεία τήρησης του παρόντος ανήκει στις αρμοδιότητες του Εθνικού Οργανισμού Φαρμάκων. Στους παραβάτες επιβάλλονται διοικητικές κυρώσεις από 30.000 έως 100.000 ευρώ υπέρ του δημοσίου ταμείου».

Στην Αιτιολογική Έκθεση της ως άνω διάταξης αναφέρονται, μεταξύ άλλων, τα εξής: «*Η διασφάλιση της δημόσιας υγείας, η προάσπιση του δικαιώματος του ασθενή να γνωρίζει τη σχέση των φαρμακευτικών εταιρειών με την επιστημονική κοινότητα και η διαρκής ανάγκη για προώθηση της καινοτομίας και της έρευνας στην φαρμακευτική αγορά επιβάλλουν την τήρηση όρων ισότητας και διαφάνειας μεταξύ των φαρμακευτικών εταιρειών στον τομέα της επιστημονικής ενημέρωσης των επαγγελματιών υγείας και των επιστημονικών υγειονομικών φορέων αναφορικά με τα συνταγογραφούμενα φάρμακα. Κατ' ακολουθία των ανωτέρω κρίνεται αναγκαία η λεπτομερής δημοσιοποίηση του ύψους και της φύσης των παροχών στα πλαίσια των συνεργασιών και χορηγήσεων των φαρμακευτικών επιχειρήσεων προς τους επαγγελματίες υγείας και τους επιστημονικούς υγειονομικούς φορείς σε χρήμα ή είδος. Με τον τρόπο αυτό η Πολιτεία αποβλέπει στη διαφάνεια και την εδραίωση εμπιστοσύνης στις σχέσεις των φαρμακευτικών επιχειρήσεων της χώρας με τους ασθενείς, τους επαγγελματίες υγείας, τους επιστημονικούς φορείς και την κοινωνία».*

Η υποχρέωση που θέτει η ως άνω διάταξη ισχύει από 1-7-2016.

Η προβλεπόμενη από την ως άνω διάταξη νόμου δημοσίευση συνιστά επεξεργασία προσωπικών δεδομένων (άρθρο 2 περ. δ του ν. 2472/1997). Τα υπό επεξεργασία προσωπικά δεδομένα των επαγγελματιών υγείας δεν αποτελούν ευαίσθητα προσωπικά δεδομένα όπως αυτά περιοριστικά αναφέρονται στο άρθρο 2 περ. β του ν. 2472/1997 και συνεπώς δεν απαιτείται προηγούμενη άδεια της Αρχής για την επεξεργασία τους. Παρ' όλα αυτά η Αρχή έχει αρμοδιότητα να αποφανθεί επί του υπό κρίση αιτήματος εκ του άρθρου 19 παρ. 1 περ. γ και θ του ν. 2472/1997.

Η Αρχή παγίως κρίνει ότι από τον συνδυασμό των διατάξεων 2, 4, 5, 9Α, και 25 παρ. 4

του Συντάγματος και όπως παγίως γίνεται νομολογιακά δεκτό, η αρχή της νομιμότητας λειτουργεί ως περιοριστικό όριο της διοικητικής δράσης, ή, με αντίστροφο συλλογισμό, η διοικητική ενέργεια πρέπει να είναι σύμφωνη προς τον κανόνα δικαίου που διέπει τη δράση της διοίκησης. Επιπλέον, στο βαθμό που η προβλεπόμενη επεξεργασία συνιστά περιορισμό του ατομικού δικαιώματος του πληροφοριακού αυτοκαθορισμού και της προστασίας των προσωπικών δεδομένων, θα πρέπει να ορίζεται γενικώς και αντικειμενικώς με τυπικό νόμο ή κατόπιν ειδικής νομοθετικής εξουσιοδότησης με προεδρικό διάταγμα, να δικαιολογείται από αποχρώντες λόγους δημοσίου συμφέροντος, να τελεί σε πρόδηλη λογική συνάφεια με τον επιδιωκόμενο σκοπό, να είναι πρόσφορη, κατάλληλη και αναγκαία για την επίτευξη του σκοπού αυτού, να μη θίγει τον πυρήνα του δικαιώματος και να μην απονέμει στη διοίκηση ευρεία διακριτική ευχέρεια.

Κατ' ακολουθία των ανωτέρω, για να είναι νόμιμη η επεξεργασία πρέπει να προβλέπεται σε διάταξη τυπικού νόμου, όπου περιγράφονται τα βασικά χαρακτηριστικά της επεξεργασίας των προσωπικών δεδομένων, ο σκοπός της επεξεργασίας, τα συγκεκριμένα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα που είναι αναγκαίο να τύχουν επεξεργασίας, κατά τρόπο, ώστε να προκύπτει σαφώς ότι τα συγκεκριμένα δεδομένα είναι αναγκαία και πρόσφορα σε σχέση με τον σκοπό της επιδιωκόμενης επεξεργασίας κατ' εφαρμογή της αρχής της αναλογικότητας, προσέτι δε θα αναφέρεται ο χρόνος τήρησης των δεδομένων, οι τυχόν αποδέκτες των δεδομένων αυτών και να παρέχεται ειδικώς η αναγκαία νομοθετική εξουσιοδότηση για τη ρύθμιση ειδικότερων, τεχνικών ή λεπτομερειακών θεμάτων, όπως ο σχεδιασμός του συγκεκριμένου συστήματος και τα εν γένει οργανωτικά και τεχνικά μέτρα για την ασφάλεια της επεξεργασίας των δεδομένων (βλ. ιδίως, ΟλΣτΕ 3031/2008 σκ. 9, ΟλΣτΕ 1210/2010 σκ. 24, απόφαση Αρχής 126/2013 σκ. 6, Γνωμοδοτήσεις Αρχής 4/2011 σκ. 13, 3/2015 σκ. 2 και 7/2015).

Με τη με αρ. πρωτ. 17702/19-2-2016 Εγκύκλιο του ΕΟΦ ρυθμίζεται λεπτομερώς ο τρόπος χρηματοδότησης συνεδρίων από τις φαρμακευτικές εταιρείες και τίθενται περιορισμοί σχετικά με τον αριθμό των συμμετοχών και το ύψος των παροχών ανά επαγγελματία υγείας και ανά φαρμακευτική εταιρεία. Σύμφωνα με την ως άνω εγκύκλιο,

οι εκδηλώσεις επιστημονικού περιεχομένου διακρίνονται σε δύο κατηγορίες: (α) Τα «συνέδρια επιστημονικού περιεχομένου» (Τύπου Α'). Ως τέτοια νοούνται όλα τα συνέδρια, σεμινάρια και παρόμοιες εκδηλώσεις συνεχιζόμενης εκπαίδευσης, οι οποίες οργανώνονται από επιστημονικούς ή κρατικούς φορείς (επιστημονικά συνέδρια). (β) Τις «επιστημονικές εκδηλώσεις προώθησης πωλήσεων από εταιρείες προϊόντων αρμοδιότητας ΕΟΦ» (Τύπου Β'). Ως τέτοια νοούνται όσες εκδηλώσεις οργανώνονται από επιχειρήσεις προϊόντων αρμοδιότητας του ΕΟΦ, διεξάγονται στην Ελλάδα και κατά το κύριο μέρος του προγράμματός τους σκοπό έχουν την ενημέρωση επαγγελματιών υγείας για προϊόντα αρμοδιότητας ΕΟΦ (προωθητικά συνέδρια).

Κατά τη συζήτηση υποστηρίχθηκε από τον ΣΦΕΕ ότι οι παροχές που θα δημοσιοποιούνται αφορούν τη συμμετοχή επαγγελματιών υγείας τόσο σε επιστημονικά όσο και σε προωθητικά συνέδρια.

Από τη γραμματική ερμηνεία της κρινόμενης διάταξης και συγκεκριμένα από τη διατύπωση *«αναφορικά με την προώθηση των συνταγογραφούμενων φαρμάκων»* προκύπτει ότι η υποχρέωση δημοσιοποίησης των παροχών που συνδέονται με τη συμμετοχή επαγγελματιών υγείας αφορά μόνο σε παροχές που συνδέονται με τη συμμετοχή στα συνέδρια εκείνα τα οποία κατατείνουν στην εμπορική προώθηση προς συνταγογράφηση συγκεκριμένων ονομαστικώς αναφερομένων σκευασμάτων και όχι απλώς των συνταγογραφούμενων δραστικών ουσιών.

Δεδομένου ότι ο περιορισμός του συνταγματικού δικαιώματος του άρθρου 9^Α Σ που συνεπάγεται η κρινόμενη επεξεργασία πρέπει να προκύπτει από σαφή διάταξη νόμου, πρέπει να γίνει δεκτό ότι, υπό την ανωτέρω έννοια, η κρινόμενη επεξεργασία αναφέρεται μόνο στα προωθητικά συνέδρια και είναι πρόσφορη όσο και αναγκαία για τον επιδιωκόμενο σκοπό ο οποίος, σύμφωνα με την Εισηγητική Έκθεση του νόμου, είναι η προώθηση της διαφάνειας στις σχέσεις φαρμακευτικών εταιρειών και επαγγελματιών υγείας και η προάσπιση του δικαιώματος του ασθενή να γνωρίζει τη σχέση των φαρμακευτικών εταιρειών με την επιστημονική κοινότητα.

Αντιθέτως ως προς τη συμμετοχή επαγγελματιών υγείας σε επιστημονικά συνέδρια, είναι αμφίσημο αν η γνώση του ασθενή για τον αριθμό, το είδος και το ύψος των παροχών προς τον ιατρό του είναι δυνατόν να οδηγήσει σε θετικά ή αρνητικά συμπεράσματα ως προς την επιστημονική του κατάρτιση και καταλληλότητά του για την παροχή των κατά περίπτωση αναγκαίων ιατρικών υπηρεσιών και χορήγηση των αντίστοιχων φαρμάκων, αλλά και τον τυχόν σύνδεσμο με τις φαρμακευτικές εταιρείες, δεδομένης της υποχρέωσης των ιατρών για συνεχή επιστημονική ενημέρωση (άρθρο 10 παρ. 1 του Κώδικα Ιατρικής Δεοντολογίας (ν. 3418/2005) και της αυστηρής ρύθμισης των συνεδρίων από τον ΕΟΦ (βλ. Εγκύκλιο ΕΟΦ με αρ. πρωτ. 17702/19-2-2016).

Επίσης η υποχρέωση δημοσιοποίησης δεν πρέπει να αφορά παροχές που γίνονται μέσω ΕΛΚΕ για τους πανεπιστημιακούς ιατρούς ως και παροχές προς ιατρούς του Δημοσίου, καθόσον οι παροχές αυτές δημοσιοποιούνται ήδη μέσω του προγράμματος ΔΙΑΥΓΕΙΑ. Και τούτο διότι με τον τρόπο αυτόν είναι δυνατόν να δημιουργηθεί σύγχυση ως προς τον αριθμό και το ύψος των παροχών αυτών των κατηγοριών, προσβαλλομένης έτσι της αρχής της ακριβείας των δεδομένων.

Αντιθέτως, κατά τη γνώμη ενός μέλους της Αρχής η διάταξη σκοπεί να καλύψει και τα επιστημονικά συνέδρια. Υπό την έννοια αυτή πληροί κατ' αρχήν τις προϋποθέσεις της νομιμότητας και της αναλογικότητας κατά την έννοια του άρθρου 4 του ν. 2472/97, καθώς η συγκεκριμένη επεξεργασία συνάδει με τις αρχές της προσφορότητας και της *stricto sensu* αναλογικότητας, ο δε σκοπός υποστήριξης του ατομικού δικαιώματος στην υγεία και της εξυπηρέτησης του δημοσίου συμφέροντος της υγείας επιτυγχάνονται μόνο με την πλήρη ενημέρωση του ασθενούς. Απαραίτητη προϋπόθεση αποτελεί ασφαλώς η λήψη των απαραίτητων τεχνικών μέτρων ασφαλείας για τον αποκλεισμό περαιτέρω χρήσης και πρόσβασης μέσω μηχανών αναζήτησης, αλλά και το δικαίωμα των ιατρών στη διόρθωση των δημοσιευομένων στοιχείων. Κατά την ίδια γνώμη, με την κρίσιμη διάταξη επιτυγχάνεται η απαραίτητη στάθμιση μεταξύ της διαφάνειας ιδίως στα οικονομικά της υγείας και της προστασίας των προσωπικών δεδομένων των ιατρών, κατά

τους όρους του άρθρου 5 του ν. 2472/97. Άλλωστε, με τη διαφάνεια και τη δημοσιοποίηση των ανωτέρω οικονομικών στοιχείων που αφορούν στη συμμετοχή ιατρών σε επιστημονικά ή προωθητικά συνέδρια προστατεύεται η φήμη τόσο των ιατρών όσο και των φαρμακευτικών εταιρειών. Σημειωτέον ότι αντίστοιχη δημοσιοποίηση έχει θεσμοθετηθεί και γίνεται δεκτή στις περισσότερες Ευρωπαϊκές χώρες.

Ως υπεύθυνοι επεξεργασίας, σύμφωνα με το άρθρο 2 περ. ζ του ν. 2472/1997, είναι (α) ο ΕΟΦ για το σύνολο των προσωπικών δεδομένων των επαγγελματιών υγείας που αναρτώνται στην ιστοσελίδα του, ασχέτως του γεγονότος ότι τα δεδομένα αυτά καταρτίζονται και αποστέλλονται στον ΕΟΦ προς δημοσιοποίηση από τις εκάστοτε φαρμακευτικές εταιρείες, καθόσον ο ΕΟΦ είναι επιφορτισμένος εκ του νόμου με την ανάρτηση των στοιχείων στην ιστοσελίδα του και στη συνέχεια με τον έλεγχο των στοιχείων αυτών καθώς και τη λήψη και εφαρμογή των αναγκαίων τεχνικών μέτρων ασφαλείας κατά το άρθρο 10 του ν. 2472/1997 και τα οριζόμενα στην παρούσα γνωμοδότηση και (β) η κάθε φαρμακευτική εταιρεία για τα δεδομένα που αφορούν τις παροχές που αυτή έχει κάνει προς επαγγελματίες υγείας, υπό τους όρους της κρινόμενης διάταξης και της παρούσας γνωμοδότησης, και τα οποία δημοσιοποιεί στη δική της ιστοσελίδα.

Καθώς η σκοπούμενη επεξεργασία βασίζεται κατ' αρχήν σε διάταξη τυπικού νόμου, δεν απαιτείται συγκατάθεση των υποκειμένων για τη δημοσιοποίηση των προσωπικών τους δεδομένων.

Περαιτέρω όμως, πρέπει να σημειωθεί ότι η συγκεκριμένη διάταξη δεν πληροί το σύνολο των προϋποθέσεων που απαιτούνται για να καθίσταται σαφής εκ των προτέρων και έναντι όλων η σκοπούμενη επεξεργασία (πρβλ. απόφαση ΔΕΚ Schecke της 9-11-2010¹).

---

¹ Στην απόφαση Schecke που αφορούσε το κύρος ευρωπαϊκών κανονισμών για τη χρηματοδότηση της κοινής αγροτικής πολιτικής και ειδικότερα ως προς τις διατάξεις που επιβάλλουν τη δημοσιοποίηση πληροφοριών για τους δικαιούχους κονδυλίων προερχομένων από το Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Εγγυήσεων και το Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Αγροτικής Ανάπτυξης, το ΔΕΚ έκρινε ιδίως τα εξής:

Ειδικότερα, η διάταξη:

- 1) Δεν αναφέρει ρητά τον σκοπό της επεξεργασίας, ο οποίος αναφέρεται μόνο στην Αιτιολογική έκθεση και μάλιστα χωρίς να εξηγείται σαφώς η προσφορότητα της σκοπούμενης επεξεργασίας σε σχέση με αυτόν.
- 2) Δεν αναφέρει τον χρόνο τήρησης των δεδομένων, δηλαδή το χρονικό διάστημα για το οποίο θα είναι αναρτημένα στο διαδίκτυο.
- 3) Δεν περιλαμβάνει προβλέψεις για τα τεχνικά μέτρα που πρέπει να λαμβάνονται για την ασφάλεια των δεδομένων και για την προστασία των δεδομένων από περαιτέρω χρήση.
- 4) Δεν περιλαμβάνει εξουσιοδοτική διάταξη για τη ρύθμιση ειδικότερων, τεχνικών ή λεπτομερειακών θεμάτων.

Ενόψει των ανωτέρω η Αρχή θεωρεί ότι η επεξεργασία των δεδομένων των επαγγελματιών υγείας όπως ρυθμίζεται στην κρινόμενη διάταξη, αφορά μόνο τις παροχές

«81. Συγκεκριμένα δεν προκύπτει ότι το Συμβούλιο και η Επιτροπή εξέτασαν (...) λεπτομερείς κανόνες για τη δημοσιοποίηση πληροφοριών σχετικά με τους ενδιαφερόμενους δικαιούχους οι οποίοι θα ήταν συμβατοί με τον σκοπό τέτοιας δημοσιοποίησης, θίγοντες ταυτοχρόνως σε μικρότερο βαθμό το δικαίωμα των δικαιούχων αυτών στην ιδιωτική τους ζωή, εν γένει, και στην προστασία των δεδομένων τους προσωπικού χαρακτήρα, όπως, ειδικότερα, τον περιορισμό της δημοσιοποίησης ονοματικών δεδομένων σχετικά με τους εν λόγω δικαιούχους ανάλογα με τις περιόδους κατά τις οποίες έλαβαν ενισχύσεις, τη συχνότητα ή το είδος και τη σημασία αυτών.

(...)

86. Εκ των ανωτέρω συνάγεται ότι τα θεσμικά όργανα δεν προέβησαν σε ισόρροπη στάθμιση (...) Δεδομένου ότι οι αποκλίσεις και οι περιορισμοί της προστασίας των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα δεν πρέπει να υπερβαίνουν τα όρια του απολύτως αναγκαίου (...) και ότι είναι δυνατόν να προβλεφθούν μέτρα που θίγουν σε μικρότερο βαθμό, έναντι των φυσικών προσώπων, το εν λόγω θεμελιώδες δικαίωμα, συμβάλλοντας ταυτοχρόνως κατά τρόπο αποτελεσματικό στους σκοπούς της επίμαχης ρυθμίσεως της Ένωσης, επιβάλλεται η διαπίστωση ότι το Συμβούλιο και η Επιτροπή, επιβάλλοντας τη δημοσιοποίηση των ονομάτων όλων των φυσικών προσώπων που είναι δικαιούχοι ενισχύσεων (...) υπερέβησαν τα όρια που επιβάλλει η τήρηση της αρχής της αναλογικότητας.».

που αφορούν σε προωθητικά συνέδρια και πρέπει περαιτέρω να υπόκειται στις εξής προϋποθέσεις:

- 1) Η δημοσιοποίηση πρέπει να αφορά τα ελάχιστα αναγκαία στοιχεία. Δεν πρέπει να αναφέρονται ο ΑΦΜ και ο ΑΜΚΑ των επαγγελματιών υγείας.
- 2) Η αναφορά των ποσών που χορηγήθηκαν πρέπει να περιγράφεται αναλυτικά και διακριτά ανά κατηγορία παροχής (ήτοι έξοδα μετακίνησης, έξοδα διαμονής, έξοδα συμμετοχής στο συνέδριο, ημερήσια αποζημίωση, τυχόν αμοιβή του συμμετέχοντος ιατρού) ώστε να είναι σαφές ποια ποσά επωφελήθηκε αμέσως ο ιατρός και ποια καταβλήθηκαν για τις λοιπές ανάγκες του ταξιδιού και του συνεδρίου.
- 3) Κάθε περαιτέρω χρήση των δημοσιοποιούμενων στοιχείων για άλλο σκοπό δεν είναι νόμιμη.
- 4) Ο υπεύθυνος επεξεργασίας πρέπει, κατ' εφαρμογή του άρθρου 10 του ν. 2472/1997, να λαμβάνει όλα τα τεχνικά μέτρα ασφαλείας ώστε να αποκλείεται ιδίως:
  - α) Η δημιουργία προφίλ (profiling) για τους επαγγελματίες υγείας.
  - β) Η δυνατότητα πρόσβασης στα δημοσιοποιούμενα στοιχεία μέσω μηχανών αναζήτησης (δεικτοδότηση από εξωτερικές μηχανές αναζήτησης).
- 5) Πρέπει να υπάρχει σαφής ενημέρωση στις ιστοσελίδες δημοσιοποίησης προς τους επαγγελματίες υγείας οι οποίοι αποτελούν τα υποκείμενα των δεδομένων, σχετικά με τον σκοπό της δημοσιοποίησης, τη νομική βάση της επεξεργασίας, τον υπεύθυνο επεξεργασίας καθώς και ότι έχουν δικαίωμα πρόσβασης και διόρθωσης των ανακριβών δεδομένων.
- 6) Ο χρόνος ανάρτησης των δεδομένων στο διαδίκτυο πρέπει να περιορισθεί στα τρία (3) χρόνια (πρβλ. σχετική απόφαση αρχής προστασίας δεδομένων της Ισπανίας με αρ. REF: 143318/2016).

Ο Πρόεδρος

Η Γραμματέας

Πέτρος Χριστόφορος

Ειρήνη Παπαγεωργοπούλου

Προς:

- 1) Σύλλογο Φαρμακευτικών Επιχειρήσεων Ελλάδος
- 2) Ιατρικό Σύλλογο Αθηνών
- 3) Εθνικό Οργανισμό Φαρμάκων